

**Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
з природознавства 5 клас
тема «ВСТУП»**

Рівні навчальних досягнень учнів	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) з допомогою вчителя може розпізнати і назвати окремі природничі науки (біологію, фізику, хімію, географію, астрономію, екологію) та їх внесок у вивчення природи; методи вивчення природи (спостереження, експеримент, вимірювання);
	2	Учень (учениця) з допомогою вчителя і користуючись підручником або робочим зошитом може знайти необхідні визначення чистих речовин, сумішей, фізичних і хімічних явищ
	3	Учень (учениця) з допомогою вчителя або підручника наводить приклади методів і обладнання для вивчення природи, їх використання, фрагментарно описує їх; спостерігає за дослідями, що їх виконують інші учні
II. Середній	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя, підручника або робочого зошита відтворює про вчених-натуралістів (2–3) та їхній внесок у вивчення природи;_про методи вивчення природи; дає визначення чистих речовин, сумішей, фізичних і хімічних явищ, фрагментарно характеризує вчених-натуралістів (2–3) та їхній внесок у вивчення природи; частково здійснює фенологічні спостереження, виконує прості досліді без опису їх результату
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює вчених-натуралістів (2–3) та їхній внесок у вивчення природи;_ про методи вивчення природи; значення досягнень у галузі природничих наук на рівні тексту підручника; дає визначення окремих чистих речовин, сумішей, фізичних і хімічних явищ, не пояснюючи їх; здійснює фенологічні спостереження, результати окремих із них заносить до щоденника спостережень, з допомогою вчителя проводить прості досліді, намагається їх пояснити, дотримується правил безпечного використання лабораторного обладнання
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює прикладне значення досягнень у галузі природничих наук; вчених-натуралістів (2–3) та їхній внесок у вивчення природи;_про методи вивчення природи; роль природничих наук у створенні технологій, що покращують життя людини на рівні тексту підручника; з допомогою вчителя відповідає на окремі запитання «Для чого необхідно вивчати природу?»; роль природничих наук і власні можливості в пізнанні природи; характеризує явища природи, у відповідях допускає помилки; здійснює фенологічні спостереження, частково робить записи їх результатів в щоденнику спостережень, з допомогою інших учнів виконує

		досліди, умови його проведення та отримані результати
III. Достатній	7	Учень (учениця) самостійно відтворює роль природничих наук у створенні технологій, що покращують життя людини; вчених-натуралістів (2–3) та їхній внесок у вивчення природи; про методи вивчення природи;прикладне значення досягнень у галузі природничих наук; відповідає на запитання«Для чого необхідно вивчати природу?»;наводить приклади методів і обладнання для вивчення природи, їх використання , розкриває властивості тіл природи, допускаючи у відповідях неточності; здійснює фенологічні спостереження за тілами живої та неживої природи, робить неповні записи в щоденнику спостережень, з допомогою вчителя проводить досліди, пояснює з окремими неточностями їх суть дотримується правил безпечного використання лабораторного обладнання
	8	Учень (учениця) самостійно відтворює навчальний матеріал; відповідає на поставлені у підручнику чи вчителем на уроці запитання, порівнює явища та тіла живої та неживої природи, встановлює відмінності між ними; здійснює фенологічні спостереження за тілами живої та неживої природи, робить записи в щоденнику спостережень, виконує досліди, пояснює їх суть дотримується правил безпечного використання лабораторного обладнання
	9	Учень (учениця) демонструє достатнє засвоєння навчального матеріалу про роль природничих наук і власні можливості в пізнанні природи, відповідає на запитання;розв'язує стандартні пізнавальні вправи;здійснює фенологічні спостереження за тілами живої та неживої природи і робить повні записи в щоденнику спостережень, проводить досліди в школі та вдома, пояснює їх результати дотримується правил безпечного використання лабораторного обладнання
IV. Високий	10	Учень (учениця) вільно, усвідомлено відтворює матеріал, встановлюючи зв'язки з раніше вивченим; вільно відповідає на запитання; аналізує і розкриває роль природничих наук у створенні технологій, що покращують життя людини, узагальнює роль природничих наук і власні можливості в пізнанні природи, регулярно здійснює фенологічні спостереження за тілами живої та неживої природи і робить записи в щоденнику спостережень, дотримується правил безпечного використання лабораторного обладнання
	11	Учень (учениця) логічно і повно розкриває вивчений програмовий матеріал; аналізує і розкриває взаємозв'язки між живою і неживою природою на основі загальних закономірностей та зображає їх схематично; оцінює роль природничих наук у створенні технологій, що покращують життя людини; висловлює свою точку зору на проблему «Для чого необхідно вивчати природу?»;усвідомлює роль природничих наук і власні можливості в пізнанні природи; ретельно виконує фенологічні спостереження за тілами живої та неживої природи і робить записи з малюнками, графіками в щоденнику спостережень, проводить досліди, зіставляє їх результати

	12	Учень (учениця) виявляє міцні й системні знання програмового матеріалу; оцінює роль природничих наук у створенні технологій, що покращують життя людини; висловлює свою точку зору на проблему «Для чого необхідно вивчати природу?»; виконує фенологічні спостереження за тілами живої та неживої природи, робить обґрунтовані записи в щоденнику спостережень, проводить досліді, оформляє їх результати
--	-----------	--

**Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
з природознавства 5 клас
тема «ТІЛА, РЕЧОВИНИ ТА ЯВИЩА НАВКОЛО НАС»**

Рівні навчальних досягнень учнів	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) з допомогою вчителя може розпізнати тіла живої і неживої природи; фізичні, хімічні та біологічні явища; назвати характеристики тіла (форма, розміри, маса, об'єм);, має уявлення про предмет, який вивчає
	2	Учень (учениця) з допомогою вчителя і користуючись підручником або робочим зошитом може знайти необхідні визначення понять горіння, гниття, явища природи, чисті речовини, суміші, способи розділення сумішей (відстоювання, фільтрування, випаровування)
	3	Учень (учениця) з допомогою вчителя або підручника наводить приклади тіл і речовин, що оточують людину; чистих речовин і сумішей (2–3); неорганічних та органічних речовин (2–3); явищ у природі, техніці, побуті; явищ природи, пов'язаних зі зміною сезонів; явищ природи, що повторюються; використання сумішей, фрагментарно описує їх; спостерігає за дослідами, що їх виконують інші учні
II. Середній	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя, підручника або робочого зошита відтворює тіла живої і неживої природи; фізичні, хімічні та біологічні явища; дає визначення окремих понять, фрагментарно характеризує горіння як приклад хімічних явищ; частково здійснює фенологічні спостереження, виконує прості досліди без опису їх результату
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює тіла живої і неживої природи; фізичні, хімічні та біологічні явища; відмінність між твердим, рідким, газуватим станом речовин; чистих речовин – від сумішей; значення органічних речовин для живої природи; значення горіння і гниття на рівні тексту підручника; здійснює фенологічні спостереження, результати окремих із них заносить до щоденника спостережень, з допомогою вчителя описує за запропонованим планом тіла і речовини; явища природи (2–3); намагається їх пояснити
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює відмінність між твердим, рідким, газуватим станом речовин; чистих речовин – від сумішей; значення органічних речовин для живої природи; значення горіння і гниття; тіла живої і неживої природи; фізичні, хімічні та біологічні явища; горіння як приклад хімічних явищ на рівні тексту підручника; здійснює фенологічні спостереження, частково робить записи їх результатів в щоденнику спостережень, з допомогою інших учнів виконує досліди, але дати їх пояснення не може
III.	7	Учень (учениця) самостійно відтворює відмінність між

Достатній		твердим, рідким, газуватим станом речовин; чистих речовин – від сумішей; значення органічних речовин для живої природи; значення горіння і гниття; тіла живої і неживої природи; фізичні, хімічні та біологічні явища; горіння як приклад хімічних явищ; відповідає на окремі запитання; наводить приклади тіл і речовин, що оточують людину; чистих речовин і сумішей (2–3); неорганічних та органічних речовин (2–3); явищ у природі, техніці, побуті; явищ природи, пов'язаних зі зміною сезонів; використання сумішей, розкриває властивості тіл природи, допускаючи у відповідях неточності; здійснює фенологічні спостереження, робить неповні записи в щоденнику спостережень, з допомогою вчителя проводить досліди, пояснює з окремими неточностями їх суть
	8	Учень (учениця) самостійно відтворює різноманітність тіл і явищ природи; тіла живої і неживої природи; фізичні, хімічні та біологічні явища; відповідає на поставлені у підручнику чи вчителем на уроці запитання, порівнює тіла й речовини за 3–4 ознаками; встановлює відмінність між твердим, рідким, газуватим станом речовин; чистих речовин – від сумішей; значення органічних речовин для живої природи; значення горіння і гниття; здійснює фенологічні спостереження за запропонованим планом тіла і речовини; явища природи (2–3); робить записи в щоденнику спостережень, виконує досліди, пояснює їх суть
	9	Учень (учениця) демонструє достатнє засвоєння навчального матеріалу про тіла живої і неживої природи; фізичні, хімічні та біологічні явища; зв'язки між явищами природи (на прикладах вивчених і за аналогією); вимірює масу й розміри тіла, використовуючи відповідні прилади; здійснює фенологічні спостереження за запропонованим планом тіла і речовини; явища природи (2–3); робить повні записи в щоденнику спостережень, проводить досліди в школі та вдома, пояснює їх результати
IV. Високий	10	Учень (учениця) вільно, усвідомлено відтворює тіла живої і неживої природи; фізичні, хімічні та біологічні явища; зв'язки між явищами природи (на прикладах вивчених і за аналогією); встановлюючи зв'язки між явищами природи (на прикладах вивчених і за аналогією); вільно відповідає на запитання; аналізує і розкриває горіння як приклад хімічних явищ, узагальнює питання безпечного використання речовин; систематизує знання про різноманітність тіл і явищ природи; регулярно здійснює фенологічні спостереження за запропонованим планом тіла і речовини; явища природи (2–3); робить записи в щоденнику спостережень, проводить досліди, обґрунтовано пояснює їх результати
	11	Учень (учениця) логічно і повно розкриває вивчений програмовий матеріал; аналізує і розкриває зв'язки між явищами природи (на прикладах вивчених і за аналогією); усвідомлює питання безпечного використання речовин; ризики ситуацій повсякденного життя, пов'язаних із фізичними явищами, використанням тіл і речовин; ретельно виконує

		<p>фенологічні спостереження за запропонованим планом тіла і речовини; явища природи (2–3); робить записи з малюнками, графіками в щоденнику спостережень, проводить дослід, зіставляє їх результати</p>
	<p>12</p>	<p>Учень (учениця) виявляє міцні й системні знання про різноманітність тіл і явищ природи; знання для безпечного поводження з тілами й речовинами в ситуаціях повсякденного життя; виконує фенологічні спостереження за запропонованим планом тіла і речовини; явища природи (2–3); робить обґрунтовані записи в щоденнику спостережень, проводить дослід, оформляє їх результати</p>

**Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
з природознавства 5 клас
тема «ВСЕСВІТ»**

Рівні навчальних досягнень учнів	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) з допомогою вчителя може розпізнати небесні тіла (планета, зоря, галактика); типи планет, туманностей, зір і галактик; зорі та планети на небесній сферії
	2	Учень (учениця) з допомогою вчителя і користуючись підручником або робочим зошитом може назвати небесні тіла (планета, зоря, галактика); типи планет, туманностей, зір і галактик; зорі та планети на небесній сфері; сузір'я (2–3); найвідоміших астрономів (Птолемей, М. Коперник, Г. Галілей, Е. Габбл), дослідників космосу (Ю. Гагарін, Н. Армстронг, Л. Каденюк)
	3	Учень (учениця) з допомогою вчителя або підручника наводить приклади впливу космічних чинників на Землю; небесних тіл, що складають наш Всесвіт, фрагментарно описує їх; спостерігає за дослідами, що їх виконують інші учні
II. Середній	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя, підручника або робочого зошита відтворює сузір'я (2–3); найвідоміших астрономів (Птолемей, М. Коперник, Г. Галілей, Е. Габбл), дослідників космосу (Ю. Гагарін, Н. Армстронг, Л. Каденюк); загальну будову Сонячної системи; відмінності між планетою і зорею; фрагментарно характеризує особливості астрономічних досліджень; місце людини у Всесвіті; частково здійснює фенологічні спостереження, виконує прості досліди без опису їх результату
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює загальну будову Сонячної системи; відмінності між планетою і зорею; на рівні тексту підручника; дає визначення окремих понять, не пояснюючи їх; здійснює фенологічні спостереження, результати окремих із них заносить до щоденника спостережень, з допомогою вчителя пояснює на моделях форму і будову Землі, рух Землі навколо власної осі і навколо Сонця, будову Сонячної системи; причину видимих рухів світил
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює небесні тіла (планета, зоря, галактика); типи планет, туманностей, зір і галактик; зорі та планети на небесній сфері; на рівні тексту підручника; з допомогою вчителя відповідає на окремі запитання; характеризує особливості астрономічних досліджень; місце людини у Всесвіті; у відповідях допускає помилки; показує на карті зоряного неба: Полярну зорю, сузір'я Великої та Малої Ведмедиці, з допомогою інших учнів пояснює на моделях форму і будову Землі, рух Землі навколо власної осі і навколо Сонця, будову Сонячної системи; причину видимих рухів

		світил
III. Достатній	7	Учень (учениця) самостійно відтворює форму і будову Землі, рух Землі навколо власної осі і навколо Сонця, будову Сонячної системи; причину видимих рухів світил; відповідає на окремі запитання; наводить власні приклади, розкриває особливості астрономічних досліджень; місце людини у Всесвіті; допускаючи у відповідях неточності; показує на карті зоряного неба: Полярну зорю, сузір'я Великої та Малої Ведмедиці, з допомогою вчителя пояснює на моделях форму і будову Землі, рух Землі навколо власної осі і навколо Сонця, будову Сонячної системи; причину видимих рухів світил; пояснює з окремими неточностями їх суть
	8	Учень (учениця) самостійно відтворює небесні тіла (планета, зоря, галактика); типи планет, туманностей, зір і галактик; зорі та планети на небесній сфері; необхідність вивчення Всесвіту ; відповідає на поставлені у підручнику чи вчителем на уроці запитання, порівнює пояснює на моделях форму і будову Землі, рух Землі навколо власної осі і навколо Сонця, будову Сонячної системи; причину видимих рухів світил; порівнює за розмірами і температурою Сонце з іншими зорями; здійснює фенологічні спостереження, робить записи в щоденнику спостережень, виконує досліди, пояснює їх суть
	9	Учень (учениця) демонструє достатнє засвоєння навчального матеріалу, відповідає на запитання про значення зоряного неба в історії людства; телескопічних спостережень; показує на карті зоряного неба: Полярну зорю, сузір'я Великої та Малої Ведмедиці, пояснює на моделях форму і будову Землі, рух Землі навколо власної осі і навколо Сонця, будову Сонячної системи; причину видимих рухів світил;
IV. Високий	10	Учень (учениця) вільно, усвідомлено відтворює матеріал, встановлюючи зв'язки з раніше вивченим; вільно відповідає на запитання; аналізує і розкриває суть зоряного неба в історії людства; телескопічних спостережень, узагальнює, систематизує знання на основі вивчених закономірностей та понять; показує на карті зоряного неба: Полярну зорю, сузір'я Великої та Малої Ведмедиці, пояснює на моделях форму і будову Землі, рух Землі навколо власної осі і навколо Сонця, будову Сонячної системи; причину видимих рухів світил; обґрунтовано пояснює їх результати
	11	Учень (учениця) логічно і повно розкриває необхідність вивчення Всесвіту; аналізує і розкриває небесні тіла (планета, зоря, галактика); типи планет, туманностей, зір і галактик; зорі та планети на небесній сфері; усвідомлює значення охорони навколишнього середовища; ретельно показує на карті зоряного неба: Полярну зорю, сузір'я Великої та Малої Ведмедиці, проводить досліди, зіставляє їх результати
	12	Учень (учениця) виявляє міцні й системні знання розвитку астрономічних і космічних досліджень; необхідність вивчення Всесвіту, небесні тіла (планета, зоря, галактика); типи планет, туманностей, зір і галактик; зорі та планети на небесній

		сфері;показує на карті зоряного неба: Полярну зорю, сузір'я Великої та Малої Ведмедиці, проводить дослід, оформляє їх результати
--	--	--

**Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
з природознавства 5 клас
тема «Земля як планета»**

Рівні навчальних досягнень учнів	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) з допомогою вчителя може розпізнати фази Місяця на зображеннях; способи зображення об'єктів на географічних картах; назвати форму й розміри Землі; рухи Землі; фази Місяця; способи зображення Землі; материки та частини світу; склад ґрунту, повітря; властивості ґрунту, повітря, води;
	2	Учень (учениця) з допомогою вчителя і користуючись підручником або робочим зошитом може знайти необхідні визначення наукових понять рухи Землі, ґрунт, повітря, розчинник, розчинні й нерозчинні речовини
	3	Учень (учениця) з допомогою вчителя або підручника наводить приклади розчинних і нерозчинних речовин; розчинів у природі; використання води і розчинів людиною, фрагментарно описує їх; спостерігає за дослідами, що їх виконують інші учні
II. Середній	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя, підручника або робочого зошита відтворює внутрішню будову Землі; результати власних спостережень і дослідів; форму й розміри Землі; рухи Землі; фази Місяця; способи зображення Землі; материки та частини світу; склад ґрунту, повітря; властивості ґрунту, повітря, води; дає визначення понять рухи Землі, ґрунт, повітря, розчинник, розчинні й нерозчинні речовини, фрагментарно характеризує зміну дня і ночі; зміну пір року; зміни фаз Місяця; частково здійснює фенологічні спостереження, виконує прості досліди без опису їх результату
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює зміну дня і ночі; зміну пір року; зміни фаз Місяця; нерівномірність розподілу сонячного світла і тепла на поверхні Землі; причини сонячного і місячного затемнення; колообіг води у природі; значення води, повітря, ґрунту; значення сонячного світла і тепла для живої природи на рівні тексту підручника; дає визначення окремих понять, не пояснюючи їх; показує на глобусі та географічній карті: материки і частини світу; найбільші географічні об'єкти, екватор, півкулі, полюси; складає план досліду і проводить його; здійснює фенологічні спостереження, результати окремих із них заносить до щоденника спостережень, з допомогою вчителя проводить прості досліди, намагається їх пояснити
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює зміну дня і ночі; зміну пір року; зміни фаз Місяця; нерівномірність розподілу сонячного світла і тепла на поверхні Землі; причини сонячного і місячного затемнення; колообіг води у природі; значення

		<p>води, повітря, ґрунту; значення сонячного світла і тепла для живої природи; фази Місяця на зображеннях; способи зображення об'єктів на географічних картах на рівні тексту підручника; з допомогою вчителя відповідає на окремі запитання; характеризує явища природи, у відповідях допускає помилки; показує на глобусі та географічній карті: материки і частини світу; найбільші географічні об'єкти, екватор, півкулі, полюси; складає план досліду і проводить його; здійснює фенологічні спостереження, частково робить записи їх результатів в щоденнику спостережень, з допомогою інших учнів виконує досліди, але дати їх пояснення не може</p>
<p>III. Достатній</p>	<p>7</p>	<p>Учень (учениця) самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає на окремі запитання; наводить приклади розчинних і нерозчинних речовин; розчинів у природі; використання води і розчинів людиною, розкриває значення природничих наук для охорони природи; обмеженість ресурсів для задоволення потреб людини, допускаючи у відповідях неточності; здійснює фенологічні спостереження, робить неповні записи в щоденнику спостережень, з допомогою вчителя проводить досліди, пояснює з окремими неточностями їх суть</p>
	<p>8</p>	<p>Учень (учениця) самостійно відтворює внутрішню будову Землі; результати власних спостережень і дослідів; фази Місяця на зображеннях; способи зображення об'єктів на географічних картах; відповідає на поставлені у підручнику чи вчителем на уроці запитання, порівнює зміну дня і ночі; зміну пір року; зміни фаз Місяця; нерівномірність розподілу сонячного світла і тепла на поверхні Землі; причини сонячного і місячного затемнення; колообіг води у природі; значення води, повітря, ґрунту; значення сонячного світла і тепла для живої природи; встановлює відмінності між ними; здійснює фенологічні спостереження, робить записи в щоденнику спостережень, виконує досліди, пояснює їх суть</p>
	<p>9</p>	<p>Учень (учениця) демонструє достатнє засвоєння навчального матеріалу про значення природничих наук для охорони природи; що планета Земля, її ресурси є цінністю для кожної людини; обмеженість ресурсів для задоволення потреб людини, відповідає на запитання; розв'язує стандартні пізнавальні вправи; здійснює фенологічні спостереження і робить повні записи в щоденнику спостережень, проводить досліди в школі та вдома, пояснює їх результати</p>
<p>IV. Високий</p>	<p>10</p>	<p>Учень (учениця) вільно, усвідомлено відтворює що планета Земля, її ресурси є цінністю для кожної людини; щодо бережливого ставлення до навколишнього середовища; значення природничих наук для охорони природи; встановлюючи зв'язки з раніше вивченим; вільно відповідає на запитання; аналізує і розкриває суть явищ природи, узагальнює, систематизує знання на основі вивчених закономірностей та понять; регулярно здійснює фенологічні спостереження і робить записи в щоденнику спостережень, проводить досліди, обґрунтовано пояснює їх результати</p>

	11	Учень (учениця) логічно і повно розкриває вивчений програмовий матеріал; аналізує і розкриває взаємозв'язки між живою і неживою природою на основі загальних закономірностей та зображає їх схематично; усвідомлює значення охорони навколишнього середовища; застосовує знання для орієнтування на місцевості, ощадливого використання води у побуті; ретельно виконує фенологічні спостереження і робить записи з малюнками, графіками в щоденнику спостережень, проводить досліди, зіставляє їх результати
	12	Учень (учениця) виявляє міцні й системні знання щодо бережливого ставлення до навколишнього середовища значення природничих наук для охорони природи; додаткові джерела інформації для виконання навчального завдання; вивчену природничо-наукову лексику в самостійних усних повідомленнях; знання про властивості ґрунту для вирощування рослин; виконує фенологічні спостереження, робить обґрунтовані записи в щоденнику спостережень, проводить досліди, оформляє їх результати

**Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
з природознавства 5 клас
тема «Планета Земля як середовище життя організмів»**

Рівні навчальних досягнень учнів	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) з допомогою вчителя може розпізнати найпоширеніші рослини і тварин своєї місцевості; отруйні рослини, гриби, тварин своєї місцевості, назвати властивості організмів; відмінності рослин, тварин, грибів, бактерій; умови життя на планеті Земля; чинники середовища; основні середовища життя; склад екосистеми
	2	Учень (учениця) з допомогою вчителя і користуючись підручником або робочим зошитом може знайти необхідні визначення наукових понять співіснування організмів, угруповання організмів, екосистеми, середовище життя
	3	Учень (учениця) з допомогою вчителя або підручника наводить приклади пристосування організмів до періодичних змін умов середовища (листопад, зимова сплячка, зміна забарвлення хутра, перельоти птахів;); співіснування організмів; природних і штучних екосистем, фрагментарно описує їх; спостерігає за дослідями, що їх виконують інші учні
II. Середній	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя, підручника або робочого зошита відтворює пристосування організмів до чинників неживої природи; пристосування організмів до середовища життя; дає визначення співіснування організмів, угруповання організмів, екосистеми, середовище життя, фрагментарно характеризує явища природи; частково здійснює фенологічні спостереження, виконує прості дослідження без опису їх результату
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює пристосування організмів до чинників неживої природи; пристосування організмів до середовища життя; результати власних спостережень і дослідів; найпоширеніші рослини і тварин своєї місцевості; отруйні рослини, гриби, тварин своєї місцевості; на рівні тексту підручника; дає визначення понять співіснування організмів, угруповання організмів, екосистеми, середовище життя, не пояснюючи їх; здійснює фенологічні спостереження, результати окремих із них заносить до щоденника спостережень, з допомогою вчителя проводить прості дослідження, намагається їх пояснити
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює пристосування організмів до чинників неживої природи; пристосування організмів до середовища життя; результати власних спостережень і дослідів; значення природних і штучних екосистем у природі та житті людини; на рівні тексту

		підручника; з допомогою вчителя відповідає на окремі запитання; характеризує явища природи, у відповідях допускає помилки; здійснює фенологічні спостереження, частково робить записи їх результатів в щоденнику спостережень, з допомогою інших учнів виконує досліди, але дати їх пояснення не може
III. Достатній	7	Учень (учениця) самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає на окремі запитання; наводить приклади пристосування організмів до періодичних змін умов середовища (листопад, зимова сплячка, зміна забарвлення хутра, перельоти птахів); співіснування організмів; природних і штучних екосистем, розкриває властивості тіл природи, допускаючи у відповідях неточності; здійснює фенологічні спостереження, робить неповні записи в щоденнику спостережень, з допомогою вчителя визначає назви рослин, тварин, грибів за допомогою атласів-визначників
	8	Учень (учениця) самостійно відтворює пристосування організмів до чинників неживої природи; пристосування організмів до середовища життя; результати власних спостережень і дослідів; відповідає на поставлені у підручнику чи вчителем на уроці запитання, пояснює як відрізнити живий організм від неживого природного тіла; вплив чинників середовища на живі організми; зв'язок грибів, бактерій, рослин, тварин у природі; роль рослин, тварин, грибів, бактерій в екосистемах; встановлює відмінності між ними; здійснює спостереження за основними властивостями живих організмів, робить записи в щоденнику спостережень, визначає назви рослин, тварин, грибів за допомогою атласів-визначників
	9	Учень (учениця) демонструє достатнє засвоєння навчального матеріалу, відповідає на запитання як відрізнити живий організм від неживого природного тіла; вплив чинників середовища на живі організми; зв'язок грибів, бактерій, рослин, тварин у природі; роль рослин, тварин, грибів, бактерій в екосистемах; здійснює спостереження за основними властивостями живих організмів і робить повні записи в щоденнику спостережень, проводить досліди в школі та вдома, пояснює їх результати
IV. Високий	10	Учень (учениця) вільно, усвідомлено відтворює значення природних і штучних екосистем у природі та житті людини; що кожний організм та їхня різноманітність є цінними для кожної людини, встановлюючи зв'язки з раніше вивченим; вільно відповідає на запитання; аналізує що кожний організм та їхня різноманітність є цінними для кожної людини, узагальнює, систематизує додаткові джерела інформації для виконання навчального завдання, вивчену природничо-наукову лексику в самостійних усних повідомленнях, регулярно здійснює спостереження за основними властивостями живих організмів і робить записи в щоденнику спостережень, проводить досліди, обґрунтовано пояснює їх результати
	11	Учень (учениця) логічно і повно розкриває значення природних і штучних екосистем у природі та житті людини; аналізує

		<p>додаткові джерела інформації для виконання навчального завдання, вивчену природничо-наукову лексику в самостійних усних повідомленнях; усвідомлює що кожний організм та їхня різноманітність є цінними для кожної людини; ретельно виконує спостереження за основними властивостями живих організмів, графіками в щоденнику спостережень, проводить дослід, зіставляє їх результати</p>
	<p>12</p>	<p>Учень (учениця) виявляє міцні й системні знання про значення природних і штучних екосистем у природі та житті людини; як відрізнити живий організм від неживого природного тіла; вплив чинників середовища на живі організми; зв'язок грибів, бактерій, рослин, тварин у природі; роль рослин, тварин, грибів, бактерій в екосистемах; виконує спостереження за основними властивостями живих організмів, робить обґрунтовані записи в щоденнику спостережень, проводить дослід, оформляє їх результати</p>

**Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
з природознавства 5 клас
тема
«Людина на планеті Земля»**

Рівні навчальних досягнень учнів	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) з допомогою вчителя може розпізнати і назвати джерела забруднення навколишнього середовища; важливі екологічні проблеми своєї місцевості; природоохоронні об'єкти й території свого регіону
	2	Учень (учениця) з допомогою вчителя і користуючись підручником або робочим зошитом може знайти необхідні визначення наукових понять екологічні проблеми, природоохоронні об'єкти, Червона книга України, охорона природи
	3	Учень (учениця) з допомогою вчителя або підручника наводить приклади впливу людини на природу і природи на людину; рослин і тварин своєї місцевості, які занесено до Червоної книги України, фрагментарно описує їх; спостерігає за дослідями, що їх виконують інші учні
II. Середній	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя, підручника або робочого зошита відтворює джерела забруднення навколишнього середовища; важливі екологічні проблеми своєї місцевості; природоохоронні об'єкти й території свого регіону; дає визначення окремих понять, фрагментарно характеризує явища природи; частково здійснює фенологічні спостереження, виконує прості дослідження без опису їх результату
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя джерела забруднення навколишнього середовища; важливі екологічні проблеми своєї місцевості; природоохоронні об'єкти й території свого регіону; на рівні тексту підручника; дає визначення понять екологічні проблеми, природоохоронні об'єкти, Червона книга України, охорона природи, здійснює фенологічні спостереження, результати окремих із них заносить до щоденника спостережень, з допомогою вчителя проводить прості дослідження, намагається їх пояснити
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює зв'язок людини з природою; зміни в природі, що викликані природними чинниками і діяльністю людини; призначення Червоної книги і природоохоронних територій; на рівні тексту підручника; з допомогою вчителя відповідає питання економного використання енергоносіїв; характеризує позитивні і негативні наслідки взаємодії людини і довкілля; у відповідях допускає помилки; здійснює фенологічні спостереження, частково робить записи їх результатів в щоденнику спостережень, з

		допомогою інших учнів виконує дослід, але дати їх пояснення не може
III. Достатній	7	Учень (учениця) самостійно відтворює позитивні і негативні наслідки взаємодії людини і довкілля; відповідає на окремі запитання; наводить приклади впливу людини на природу і природи на людину; рослин і тварин своєї місцевості, які занесено до Червоної книги України, розкриває властивості екологічних норм поведінки у природі, допускаючи у відповідях неточності; здійснює фенологічні спостереження, робить неповні записи в щоденнику спостережень, з допомогою вчителя проводить дослід, пояснює з окремими неточностями їх суть
	8	Учень (учениця) самостійно відтворює значення природничих наук для охорони природи; відповідає на поставлені у підручнику чи вчителем на уроці запитання, порівнює екологічні норми поведінки у природі, встановлює відмінності між ними; здійснює спостереження за природоохоронною діяльністю людей у своїй місцевості, робить записи в щоденнику спостережень, виконує дослід, пояснює їх суть
	9	Учень (учениця) демонструє достатнє засвоєння навчального матеріалу щодо необхідності охорони природи і раціонального використання природних ресурсів; здійснює фенологічні спостереження і робить повні записи в щоденнику спостережень за природоохоронною діяльністю людей у своїй місцевості, проводить дослід в школі та вдома, пояснює їх результати
IV. Високий	10	Учень (учениця) вільно, усвідомлено відтворює значення природничих наук для охорони природи; встановлюючи зв'язки з раніше вивченим; вільно відповідає на запитання; аналізує і розкриває суть явищ природи, узагальнює, систематизує знання на основі вивчених закономірностей та понять; регулярно здійснює спостереження за природоохоронною діяльністю людей у своїй місцевості і робить записи в щоденнику спостережень, проводить дослід, обґрунтовано пояснює їх результати
	11	Учень (учениця) логічно і повно розкриває вивчений програмний матеріал щодо необхідності охорони природи і раціонального використання природних ресурсів; аналізує і розкриває взаємозв'язки між живою і неживою природою на основі загальних закономірностей та зображає їх схематично; усвідомлює значення охорони навколишнього середовища; ретельно виконує спостереження і робить записи з малюнками, графіками в щоденнику спостережень, проводить дослід, зіставляє їх результати
	12	Учень (учениця) виявляє міцні й системні знання необхідності охорони природи і раціонального використання природних ресурсів; виконує спостереження за природоохоронною діяльністю людей у своїй місцевості, робить обґрунтовані записи в щоденнику спостережень, проводить дослід, оформляє їх результати